

УДК 330.341.1

Кадиров Е.Е., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Заєць Р.В., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ефективність державного регулювання малого підприємництва в Україні формується під впливом чотирьох ключових системних проєкцій: нормативно-правової, фінансово-економічної, адміністративної та інфраструктурної. Кожна з цих площин відіграє специфічну роль у забезпеченні сприятливого підприємницького середовища, однак сучасна практика демонструє наявність істотних недоліків у їхньому функціонуванні [1].

Нормативно-правове забезпечення хоч і має ієрархічну структуру та містить низку стратегічних документів, досі характеризується фрагментарністю, нестабільністю та відсутністю узгодженості між законодавчими ініціативами різного рівня. Аналіз Конституції України, Господарського та Податкового кодексів, а також спеціальних законів свідчить, що, попри проголошені гарантії для підприємців, відсутній чіткий механізм практичної реалізації їхніх прав на всіх рівнях. Часті зміни в податковому та адміністративному законодавстві створюють атмосферу невизначеності, що негативно впливає на довіру малого бізнесу до держави.

Фінансово-економічна проєкція державного регулювання також має змішані результати. Існування таких програм, як «Доступні кредити 5-7-9%», грантові ініціативи «Робота», державна участь у гарантуванні банківських кредитів тощо, безперечно є позитивом. За останні роки кількість укладених кредитних угод у межах цих програм суттєво зросла, зокрема у стратегічних секторах — агробізнесі, логістиці та виробництві. Проте, доступність фінансування для малого бізнесу залишається обмеженою через бюрократичну складність подачі заявок, нерівномірний розподіл ресурсів та недостатню інформованість потенційних учасників щодо можливостей підтримки [4].

Адміністративні процедури хоч і зазнали певного спрощення завдяки цифровізації державних послуг (електронна реєстрація, платформа «Дія.Бізнес», спрощення ліцензування), досі залишаються громіздкими на етапах отримання дозволів, проходження перевірок, отримання сертифікатів тощо. Аналіз нормативних актів показав, що дублювання функцій державних органів, неузгодженість між вимогами центральних і місцевих органів влади, а також складність навігації в цифрових сервісах створюють додаткові бар'єри для підприємців.

Інфраструктурна підтримка малого підприємництва перебуває у стані розвитку. Хоча в країні відкриваються нові бізнес-інкубатори, технопарки, коворкінги, їх загальна кількість, рівень оснащення та географічна доступність не відповідають потребам бізнесу, особливо у сільських регіонах. Значна частина зареєстрованих інкубаторів не функціонує належним чином або не має достатніх ресурсів для підтримки інноваційної активності.

Разом із тим, саме інфраструктурні елементи (як-от індустриальні парки, ІТ-хаби, логістичні центри) можуть відігравати ключову роль у стимулюванні конкурентоспроможності малого бізнесу в умовах війни та післявоєнного відновлення [3].

Таким чином, результати дослідження підтверджують необхідність комплексного підходу до регуляторної політики, що поєднує законодавчі, економічні, організаційні та інфраструктурні заходи. Визначено пріоритетні напрями вдосконалення: гармонізація законодавства, розширення цифрових сервісів, розвиток місцевої інфраструктури підтримки бізнесу, посилення ролі регіональних програм підтримки МСП, прозоре оцінювання ефективності діючих державних програм.

Висновки. Ефективне державне регулювання малого підприємництва потребує системного перегляду підходів до формування регуляторної політики з урахуванням адаптивності, прозорості, децентралізації та цифрової трансформації. Подальші дослідження доцільно зосередити на кількісному вимірюванні результативності підтримки малого бізнесу та удосконаленні механізмів державного моніторингу.

Список використаних джерел:

1. Законом України «Про захист економічної конкуренції». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 12, ст.64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
2. Програма «Доступні кредити 5-7-9%». URL: <https://banker.ua/uk/projects/tizhnevik-28-08-1-09-2023/>
3. Малий та середній бізнес в Україні дає 55% ВВП. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10596576-maliy-ta-seredniy-biznes-v-ukrajini-daye-55-vvp-kabmin.html>
4. 8 технологічних революцій України. Революція сьома: технопарки. URL: <https://techiiia.com/ua/news/8-tehnologichnih-revolyucij-ukrayini-revolyuciya-soma-tehnoparki>
5. Інкубатори для промисловості. Десять індустриальних парків, які вже працюють в Україні – умови, локації, власники. URL: <https://forbes.ua/company/inkubatori-dlya-promislovosti-desyat-industrialnikh-parkiv-yaki-vzhe-pratsyuyut-v-ukraini-umovi-lokatsii-vlasniki-14022024-19161>